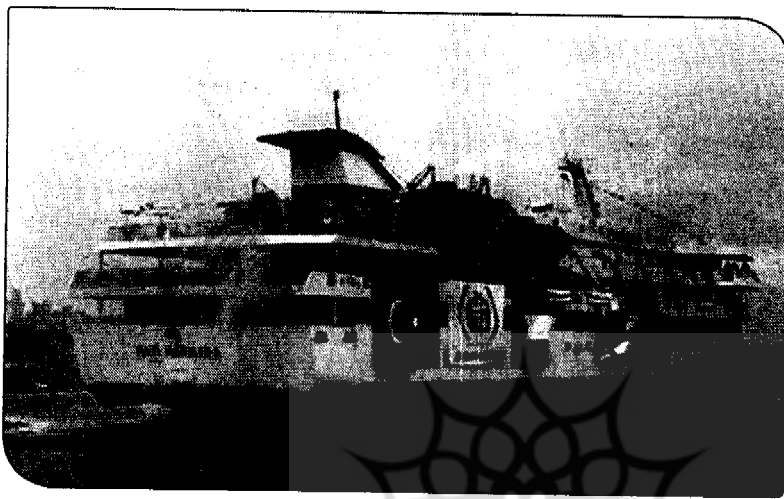

فرزاد محمدزاده ابراهیمی*

واکنش‌های حمله به ناوگان آزادی

نیروی نظامی اسرائیل، ناوگان دریایی حامل کمک‌های بشر دوستانه موسوم به ناوگان آزادی را مورد حمله قرار داد. بر اثر این حمله که در اوایل روز دوشنبه ۳۱ می ۲۰۱۰ صورت گرفت دست کم ۹ تن کشته و ۳۴ تن مجروح شدند. این در حالی است که برخی رسانه‌ها تعداد تلفات و زخمی‌های این حادثه را بیش از این عنوان کرده‌اند. نیروی دفاعی اسرائیل (IDF) در حالی دست به چنین اقدامی زد که ناوگان آزادی با هدف شکستن محاصره دریایی غزه و رساندن کمک‌های بشر دوستانه عازم این محل بود. بر اساس گزارش رسانه‌های اسرائیلی، بیشتر کشته‌شدگان، اتباع ترکیه هستند. ناوگان آزادی در حدود ۸۰ مایلی (۱۳۰ کیلومتری) ساحل غزه و در آب‌های بین‌المللی دریای مدیترانه مورد حمله قرار گرفت.

به سمت نیروهای اسرائیلی تیراندازی کرده‌اند. او گفت که سرنشینان ناوگان به هیچ وجه صلح طلب نبوده و رفتار آنها با خشونت همراه بود. وی با یادآوری این مطلب که این سرنشینان ناوگان بودند که درگیری را آغاز کردند، آنها را با سازمان‌های تروریستی مرتبط دانست. در مقابل رجب طیب اردوغان نخست‌وزیر ترکیه با رد این سخنان عنوان کرد که ناوگان پیش از حرکت به دقت مورد بازرسی قرار گرفته و تمام سرنشینان ناوگان کمک‌رسانی داوطلبان غیرنظامی بودند. او در ادامه می‌افزاید: "می‌خواهم به همه مردم جهان، سران دولت‌ها و حکومت‌ها اعلام کنم کشتی‌هایی که از ترکیه و دیگر کشورها حرکت کردند در چارچوب قوانین کشتیرانی بین‌المللی به دقت مورد بازرسی و کنترل قرار گرفتند و تنها کمک‌های بشر دوستانه را حمل می‌کردند."

در هر حال طرفین همدیگر را به آغاز درگیری‌ها متهم می‌کنند.

پیش از حمله، نیروی دریایی اسرائیل با ناخدای کشتی ماوی مارمارا تماس گرفته و از او می‌خواهد مسیر خود را به سوی بندر اشدود عوض کند. اندکی بعد دو ناو اسرائیلی، ناوگان آزادی را محاصره می‌کند. سازمان‌دهندگان ناوگان آزادی که ۱۰ هزار تن مواد غیرجنگی و کمک بشر دوستانه را حمل می‌کردند سرعت کشتی‌ها را کاهش داده و مسیر آنها را تغییر می‌دهند تا از هرگونه رویارویی شبانه خودداری کنند. این در حالی است که مقامات اسرائیلی مدعی هستند ناوگان آزادی نپذیرفته بود مسیر خود را به سوی بندر اشدود عوض کند.

بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر اسرائیل ضمن ابرار تأسف برای کشته‌شدگان این حمله، حمایت کامل خود را از اقدام ارتش اسرائیل اعلام کرد. شواهد حاکی از این است که سرنشینان کشتی‌ها، غیرنظامی بوده و این کشتی‌ها، حامل کمک‌های پزشکی، دارویی و غذایی به باریکه غزه بودند، به همین دلیل نیز جامعه بین‌المللی از چنین برخوردی با این ناوگان ابراز شگفتی کرد. شیخ رائد صلاح رهبر جنبش اسلامی شاخه شمال اسرائیل و حسین زعبی نماینده عرب اسرائیلی کنست (پارلمان اسرائیل) نیز از سرنشینان کشتی‌های ناوگان آزادی بودند.

مارک رگو (Mark Regev) سخنگوی دولت اسرائیل با دفاع از حمله عنوان کرد که سرنشینان ناوگان آزادی

آویتال لیوویچ (Avital Leibovich)، سخنگوی ارتش اسرائیل با تأیید این موضوع که حمله در آب‌های بین‌المللی انجام شده گفت: "این حمله در آب‌های خارج از قلمرو اسرائیل صورت گرفت، اما ما حق داریم از خود دفاع کنیم." تصاویر منتشر شده از بزرگترین کشتی ناوگان آزادی موسوم به ماوی مارمارا (مرمه آبی) نیروهای نظامی اسرائیل را روی عرشه کشتی و هلیکوپترها را بر فراز آن نشان می‌دهد. شاهدان عینی می‌گویند که نیروهای اسرائیلی در این عملیات از مهمات جنگی استفاده کرده‌اند. به گزارش خبرنگار شبکه تلویزیونی الجزیره از بندر اشدود (Ashdod) - جایی که کشتی‌های کمک‌رسانی پس از حمله به آنجا منتقل شده‌اند - ارتش اسرائیل هیچ‌گونه جزئیاتی را درباره کشته‌ها، زخمی‌ها و یا بازداشت‌شدگان ارائه نداده است. در مقابل ارتش اسرائیل اعلام کرد که ۷ تن از سربازانش زخمی شده‌اند و مدعی شد نیروهای اسرائیلی پس از اینکه "از طرف سرنشینان کشتی با سلاح سرد همچون چاقو و میله‌های فلزی مورد حمله قرار گرفتند" به روی آنها آتش گشوده‌اند، این در حالی است که جنبش غزه آزاده، از سازمان‌دهندگان این ناوگان عنوان می‌کند که نیروهای اسرائیلی به محض ورود به کشتی اقدام به تیراندازی کرده‌اند. یکی دیگر از سازمان‌دهندگان این ناوگان بنیاد حقوق بشر، آزادی‌ها و امداد بشر دوستانه ترکیه (IHH) بود. خبرنگار شبکه تلویزیونی الجزیره می‌گوید که پرچم سفید بر فراز کشتی برافراشته شده بود و مسافران نیز هیچ‌گونه سلاح گرمی در اختیار نداشتند.

تیر و پوداد ۱۳۸۹
فرزاد محمدزاده ابراهیمی

غزه بیشتر و خشم جهانیان را علیه اسرائیل برانگیخت. مقامات رسمی، نهادهای فراملی، سازمان‌های غیردولتی و رهبران مذهبی این حمله را محکوم و در بسیاری از شهرهای جهان از جمله دمشق (پایتخت سوریه)، امان (پایتخت اردن) و بیروت (پایتخت لبنان) تظاهراتی علیه اقدام اسرائیل بر گزار شد و نه تنها دشمنان اسرائیل، بلکه دوستان این کشور هم از این اقدام انتقاد کردند.

برنارد کوشنر وزیر امور خارجه فرانسه گفت از وقوع چنین حادثه‌ای دچار شگفتی شده است. اتحادیه اروپا نیز درخواست کرد تا درباره این حادثه تحقیق شود. اتحادیه عرب خواستار تجدید نظر کشورهای عربی در روابط خود با اسرائیل شد. عمرو موسی دبیر کل اتحادیه عرب گفت: "این حمله نشان می‌دهد که اسرائیل برای صلح آمادگی ندارد. اسرائیل ناوگان آزادی را مورد حمله قرار داد چون تصور می‌کند فراتر از قانون قرار دارد." او در ادامه افزود که: "با این وضعیت رابطه با اسرائیل سودمند نیست و باید آن را مورد ارزیابی مجدد قرار دهیم." مقام‌های جمهوری اسلامی ایران ضمن تسبیح این حمله، آن را اقدامی "وحشیانه و غیر انسانی" توصیف و نشانه ضعف و درماندگی اسرائیل قلمداد کردند.

محمود عباس ریاست تشکیلات خودگردان فلسطین نیز ضمن محکومیت این حمله، سه روز عزای عمومی اعلام کرد. برخی کشورها همچون ترکیه، اسپانیا، یونان، دانمارک و سوئد، در واکنش به این اقدام اسرائیل، سفیر این کشور را فراخواندند و اعتراض خود را به این حمله مرگبار اظهار کردند. همچنین ترکیه سفیر خود را از اسرائیل فراخواند.

در پی حمله اسرائیل به ناوگان آزادی هزاران نفر از مردم ترکیه به کنسولگری اسرائیل در استانبول پورش برده و علیه این کشور شعار سردادند. وزیر امور خارجه ترکیه طی بیانیه‌ای با غیرقابل قبول خواندن اقدام اسرائیل در حمله به ناوگان آزادی عنوان کرد که این کشور باید منتظر پیامدهای رفتار خود باشد. در پی این حمله جنبش مقاومت اسلامی (حماس) خواستار مداخله جامعه بین‌المللی شد. اسماعیل هنیه نخست‌وزیر حماس در باریکه غزه ضمن "وحشیانه" خواندن این اقدام اسرائیل، از اعراب و مسلمانان خواست با تظاهرات در مقابل سفارتخانه‌های اسرائیل در سراسر جهان، خشم خود را از این حمله نشان دهند.

شوای امنیت سازمان ملل ضمن محکوم کردن کشتار غیرنظامیان خواستار تحقیق بی‌طرفانه در این باره شد و از اسرائیل خواست سریعاً افراد بازداشت شده را آزاد کند. شوای حقوق بشر سازمان ملل نیز این حمله را محکوم و خواستار تحقیق در این خصوص شد. این رویداد روابط اسرائیل - ترکیه را تحت تأثیر قرار داد. برخی با اشاره به واکنش افراطی اسرائیل در برابر ناوگان آزادی یادآور می‌شوند که ممکن است این حادثه روند صلح را نیز تحت تأثیر قرار دهد. برخی نیز معتقدند که امید جهان عرب برای پیشبرد روند صلح با چنین دولتی در حال رنگ باختن است. اگر اسرائیل در مقابل موضوع ساده‌های همچون کمک‌های بشردوستانه چنین واکنش شدیدی نشان دهد، نباید انتظار دیگری از این دولت داشت. پیام چنین اقداماتی کاملاً روشن است.

ناوگان آزادی شامل ۶ کشتی با ۶۶۳ فعال حامی

فلسطین از ۲۷ کشور در نزدیکی قبرس گرد هم آمد و روز یکشنبه ۳۰ می ۲۰۱۰ عازم غزه شد. براساس پیش‌بینی‌ها این ناوگان قرار بود صبح روز بعد به غزه برسد. پیشتر اسرائیل عنوان کرده بود که اجازه نخواهد داد این ناوگان به باریکه غزه برسد و کشتی‌ها را متوقف خواهد کرد. اسرائیل می‌گوید که اقدام ناوگان آزادی بیش از اینکه کمک‌کننده باشد عملی تحریک‌کننده علیه ارتش اسرائیل بود. اسرائیل مدعی است که چنین اقدامی تخلف از حقوق بین‌الملل است، در حالی که سازمان‌دهندگان ناوگان آزادی چنین ادعایی را رد می‌کنند. اسرائیل با درخواست سازمان ملل مبنی بر انجام تحقیقات مستقل بین‌المللی در خصوص حمله به ناوگان کمک‌رسانی غزه، مخالفت و تحقیقات در این زمینه را به بک کمیسیون تحقیق داخلی محول کرده است. برخی کشورها هنوز بر انجام تحقیقات بین‌المللی در این باره

حماس کنترل غزه را در دست گرفت، باریکه غزه را به محاصره در آورده و در بیشتر مواقع تنها به کالاهای بشردوستانه ضروری اجازه داده تا به غزه وارد شوند. در پی این محاصره مردم غزه بیش از پیش فقیرتر شده و این موجبات نارضایتی بیشتر آنها را از اسرائیل فراهم آورده است.

در پی حمله اسرائیل به غزه در اواخر دسامبر ۲۰۰۸ و اوایل ژانویه ۲۰۰۹ - که ساختمان‌ها و زیرساخت‌های آن را تخریب کرد - این باریکه به شدت نیازمند کمک است. برخی معتقدند که برای بازسازی غزه صدها هزار تن کمک غیرجنگی لازم است. همین‌طور باریکه غزه نیازمند مصالح ساختمانی، قطعات یدکی برای دستگاه‌های بخش صنعتی و کشاورزی و توجه به بخش ماهیگیری و کسانانی است که از این طریق امرای معاش می‌کنند. این بخش‌ها تقریباً فلج شده‌اند. بیش از ۸۰

تأکیدی کنند.

جامعه جهانی خواستار پایان محاصره غزه است. تحت فشارهای بین‌المللی و در راستای فرونشاندن انتقادهای فزاینده ناشی از حمله مرگبار اسرائیل به ناوگان آزادی، این کشور با تسهیل محاصره زمینی باریکه غزه و ورود کمک‌های غیرنظامی به آن موافقت کرده است. به این ترتیب ورود مصالح ساختمانی مورد نیاز برای پروژه‌های غیرنظامی به غزه آزاد است، البته این اقدام باید با نظارت بین‌المللی صورت گیرد، اما ورود سلاح و تجهیزات جنگی همچنان ممنوع است. این در حالی است که محاصره دریایی همچنان ادامه می‌یابد. مصر نیز گذرگاه مرزی رفح را با باریکه غزه بازگشایی کرده، هر چند محدودیت‌هایی در این راستا قائل است.

امریکا، بریتانیا و آلمان از اقدام اسرائیل در تسهیل ورود کالا به غزه استقبال کردند، با این حال حماس بر این اعتقاد است که تسهیلات اعلام شده برای ورود کالا به غزه کافی نیست و این اقدامی نمایشی است که در جهت فرار از فشار افکار عمومی بین‌المللی اتخاذ شده است. محمود عباس ریاست تشکیلات خودگردان نیز، این تصمیم اسرائیل را رد کرده است. صائب عرفات مذاکره‌کننده ارشد فلسطینی بر این باور است که محاصره باید به‌طور کامل پایان یابد. او می‌گوید: "محاصره بک مجازات جمعی است و باید بر داشته شود."

اسرائیل با همکاری مصر از سه سال پیش و بعد از اینکه

در صد مردم غزه به کمک‌های بشردوستانه مؤسسه‌های وابسته به سازمان ملل همچون آژانس امداد و کارایی آوارگان فلسطینی (UNRWA) متکی اند و قادر نیستند بدون چنین حمایت‌هایی به زندگی خود ادامه دهند.

ه کارشناسی از شد روابط بین الملل

منابع:

- "روزنامه فرانسوی از احتمال بروز بحران در روابط ترکیه و رژیم صهیونیستی خبر داد." خبرگزاری جمهوری اسلامی (اونا) ۱۱ خرداد ۱۳۸۹.
- "۱۶ کشته در حمله اسرائیل به کاروان آزادی غزه" تصوف کنسولگری اسرائیل در استانبول، عصر ایران، ۱۰ خرداد ۱۳۸۹، Retrieved from: <http://www.asriran.com>
- "مدف اصلی تل آویو، فرقی ساختن کشتی مرمره آبی بود." خبرگزاری فارس، ۱۲/۰۳/۱۳۸۹.
- Free encyclopedia, "Gaza flotilla raid". Wikipedia. Retrieved from: http://en.wikipedia.org/wiki/Gaza_flotilla_raid, this page was last modified on ۲۰ June ۲۰۱۰.
- "Deadly Israeli raid on aid fleet". Aljazeera.Net. June ۰۱, ۲۰۱۰. Retrieved from: <http://english.aljazeera.net/news/middleeast/>
- Cynthia Johnston, "Israel flotilla action criticized by friends and foes". Reuters. May ۳۱, ۲۰۱۰. Retrieved from: <http://www.reuters.com/article/>
- Amy Teibel, "Israel says it will ease Gaza land blockade". Associated Press. ۲۰۱۰-۰۶-۱۷. Retrieved from: <http://news.yahoo.com/s/ap/>

خبر و رویداد ۱۳۸۹
پایان